

मंत्रीमंडळ सदस्यांचा ज्येष्ठता क्रम
ठरविण्यासाठी मार्गदर्शक सूची तयार
करण्याबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक: जीएडीपी २०१३/१२३६/३०

सचिवालय जिमखाना, मुंबई-४०० ०३२.

तारीख: १५ जुलै, २०१३.

शासन निर्णय -

मंत्रीमंडळ सदस्यांचा ज्येष्ठता क्रम ठरविण्यासाठी मार्गदर्शक सूची ठरविण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. मंत्रीमंडळ सदस्यांची आपआपसातील (इंटर से) ज्येष्ठता निश्चित करतांना पुढे नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सूचीचा अवलंब करण्यात यावा. परंतु पुढील तत्वे ही यासाठी केवळ आधारभूत असतील. सदस्यांचा ज्येष्ठता क्रम ठरविण्याचा अंतिम अधिकार मुख्यमंत्र्यांना असेल. या मार्गदर्शक सूचीत नमूद केलेली तत्वे बाजूला सारुन सदस्यांचे विशिष्ट क्षेत्रातील कार्य, त्यांचा विविध क्षेत्रातील अनुभव, जनमानसातील स्थान आदी बाबी लक्षात घेऊन मुख्यमंत्री सदस्यांचा ज्येष्ठता क्रम निश्चित करू शकतील अन्यथा सर्वसाधारणतः पुढील मार्गदर्शक सूचीचा अवलंब करण्यात यावा:-

- I. मंत्रीमंडळ सदस्यांची ज्येष्ठता अर्थातच मुख्यमंत्री, उपमुख्यमंत्री आणि कॅबिनेटमंत्री, राज्यमंत्री आणि उपमंत्री अशा उतरत्या क्रमाने असेल.
- II. कॅबिनेटमंत्री आणि राज्यमंत्री यांच्या यादीतील मंत्र्यांचा ज्येष्ठताक्रम ठरवितांना पुढील तत्वांचा आधार घेण्यात यावा:-
 - १) सदस्यांची आपसातील ज्येष्ठता ठरवितांना केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या (क्र-३३-Pres/७९ राष्ट्रपती सचिवालय दिनांक २६ जुलै, १९७९) अग्रक्रम सूचीचा (Table of Precedence) आधार घेण्यात यावा.
 - २) कॅबिनेटमंत्री, राज्यमंत्री अथवा उपमंत्री अशा प्रत्येक वर्गवारीतील मान्यवरांचा अंतर्गत ज्येष्ठताक्रम, त्या मान्यवरांचा समावेश, त्या वर्गवारीत यापूर्वी ज्या तारखेला झाला असेल (Date of Entry) त्या आधारे त्या मान्यवरांची ज्येष्ठता ठरविण्यात यावी.
 - ३) वरील क्रमांक २ नुसार त्या वर्गवारीत प्रवेशाचा दिनांक दोन अथवा अनेक सदस्यांच्या बाबतीत समान असल्यास त्या वर्गवारी खालच्या वर्गवारीत त्या मान्यवरांच्या समावेशाची तारीख ज्येष्ठता क्रम ठरवितांना विचारात घेण्यात येईल. उदा:- कॅबिनेट मंत्र्यांचा पूर्वीच्या प्रवेशाचा दिनांक समान

असल्यास त्या सदस्यांच्या राज्यमंत्री पदावरील पूर्वीच्या प्रवेशाचा दिनांक विचार घेण्यात यावा; राज्यमंत्र्यांच्या बाबतीत त्यांचा पूर्वीच्या प्रवेशाचा दिनांक समान असल्यास त्या सदस्यांचा विधानपरिषद/विधानसभा या वर्गवारीतील पूर्वीच्या प्रवेशाचा दिनांक विचारात घेण्यात यावा. अर्थातच विधानपरिषद सदस्यांचा अग्रक्रम विधानसभा सदस्यांपेक्षा अगोदरचा असेल.

- ४) वरील क्रमांक ३ नुसार विधानसभा सदस्यत्वाचा दिनांकसुद्धा समान असल्यास पूर्वीच्या कॅबिनेट अथवा राज्यमंत्री पदाचा एकूण कालावधी (वेगवेगळा) विचारात घेण्यात यावा. ज्या सदस्याचा कालावधी अधिक असेल तो सदस्य अग्रक्रमाने वर असेल.
- ५) वरील ४ नुसार दोन अथवा त्यापेक्षा जास्त सदस्यांचा कालावधी समान असल्यास त्यांच्या जन्म तारखेनुसार ज्येष्ठता क्रम ठरविण्यात यावा.
- ६) कॅबिनेटमंत्री, राज्यमंत्री, विधानमंडळ सदस्य या पदांव्यतिरिक्त अन्य पदे भूषविलेल्या मान्यवरांच्या ज्येष्ठतेसाठी केंद्र शासनाच्या अग्रक्रम सूचीमध्ये नमूद करण्यात आलेला अग्रक्रम विचारात घेऊन मान्यवरांचा ज्येष्ठताक्रम निश्चित करण्यात यावा. उदा:- राज्य मंत्रीमंडळात खालील पदे भूषविलेल्या मान्यवरांचा समावेश झाल्यास खालील तिन्ही वर्गवारीतील मान्यवरांचे स्थान कॅबिनेट मंत्र्यांच्या यादीत खाली दिलेल्या क्रमानुसार अन्य कॅबिनेट मंत्र्यांपेक्षा वर असेल. खालील तिन्ही मान्यवरांची आपआपसातील ज्येष्ठता केंद्र शासनाच्या अग्रक्रम सूचीत दर्शविल्या प्रमाणे उतरत्या क्रमाने असेल. पुन्हा, त्या त्या वर्गवारीतील मान्यवरांची ज्येष्ठता त्यांच्या त्या वर्गवारीतील समावेशाच्या तारखेनुसार असेल:-

- अ) मुख्यमंत्री, माजी केंद्रीय कॅबिनेट मंत्री, नियोजन आयोगाचे माजी उपाध्यक्ष तसेच राज्यसभेचे -लोकसभेचे माजी विरोधी पक्ष नेते.
- आ) माजी उपमुख्यमंत्री, राज्यसभेचे माजी उपाध्यक्ष, लोकसभेचे माजी उपाध्यक्ष, नियोजन आयोगाचे माजी सदस्य, माजी केंद्रीय राज्यमंत्री.
- इ) विधानपरिषदेचे माजी सभापती, विधानसभेचे माजी अध्यक्ष, विधानपरिषदेचे माजी उपसभापती, विधानसभेचे माजी उपाध्यक्ष.

वरील मार्गदर्शक सूची अथवा मुख्यमंत्री ठरवतील तो निकष या आधारे राजशिष्टाचार विभाग (साप्रवि) हे मुख्यमंत्र्यांच्या मान्यतेने मंत्रीमंडळातील सदस्यांचा ज्येष्ठताक्रम निश्चित करील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३०७१७११२१०८३८०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अजय अंबेकर)

शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१. अपर मुख्य सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
२. अपर मुख्य सचिव (र.व का.), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
३. अपर मुख्य सचिव (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
४. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई (पत्राद्वारे)
५. सचिव, संसदीय कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
६. सचिव, उपमुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
७. सचिव (बांधकाम), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
८. सहसचिव, मा. मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
९. सह सचिव, (कार्यासन-२१) सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१०. उपसचिव, मा. मुख्यसचिव यांचे कार्यालय, मुंबई-३२.
११. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.

सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्र. जीएडीपी १०१३ / १२३६/३०
दिनांक १५ जुलै, २०१३ व सोबतचे सहपत्र
मंत्रीमंडळ सदस्यांचा ज्येष्ठताक्रम निश्चित करण्यासाठी वर्गवारी व क्रम

I) – मुख्यमंत्री

II) – उपमुख्यमंत्री

III) – कॅबिनेट मंत्री

अ.क्र.	प्रवेशाचा दिनांक विचारात घेण्यासाठी वर्गवारी	स्तंभ क्र.२ मधील वर्गवारीतील प्रवेशाचा दिनांक समान असल्यास प्रवेशाचा दिनांक विचारात घेण्यासाठी वर्गवारी	स्तंभ क्र.३ मधील क्रमवारीनुसार सदस्यांची तारीख समान असल्यास कालावधी विचारात घेण्यासाठी वर्गवारी.	स्तंभ क्र. ४ मधील कालावधी समान असल्यास विचारात घ्यावयाचा निकष.
१	२	३	४	५
१.	माजी मुख्यमंत्री	निरंक	निरंक	निरंक
२.	अ) माजी केंद्रीय कॅबिनेट मंत्री आ) नियोजन आयोगाचे माजी उपाध्यक्ष इ) राज्यसभेचे/ लोकसभेचे माजी विरोधी पक्ष नेते	अ) माजी उपमुख्यमंत्री आ) माजी कॅबिनेट मंत्री इ) माजी राज्यमंत्री/ विधान परिषदेचे माजी उपसभापती/ विधानसभेचे माजी उपाध्यक्ष ई) विधानमंडळाचे सदस्य.	उप मुख्यमंत्रीपदाचा कालावधी	जन्म दिनांक
३.	अ) माजी उपमुख्यमंत्री आ) राज्यसभेचे / लोकसभेचे माजी उपाध्यक्ष इ) नियोजन आयोगाचे माजी सदस्य ई) माजी केंद्रीय राज्यमंत्री	अ) माजी कॅबिनेट मंत्री आ) माजी राज्यमंत्री/ विधान परिषदेचे माजी उपसभापती/ विधानसभेचे माजी उपाध्यक्ष इ) विधानमंडळाचे सदस्य.	कॅबिनेट मंत्रीपदाचा कालावधी	जन्म दिनांक

४.	अ) विधान परिषदेचे माजी सभापती आ) विधानसभेचे माजी अध्यक्ष.	निरंक	निरंक	निरंक
५.	माजी कॅबिनेट मंत्री	अ) माजी राज्यमंत्री/ विधान परिषदेचे माजी उपसभापती/ विधानसभेचे माजी उपाध्यक्ष आ) विधानमंडळाचे सदस्य.	अ) राज्यमंत्रीपदाचा / विधान परिषदेचे माजी उपसभापती/ विधानसभेचे माजी उपाध्यक्ष पदाचा कालावधी आ) विधान परिषद वा विधानसभेचे सदस्यपदावरील कालावधी	जन्म दिनांक
६.	प्रथमतः कॅबिनेट मंत्री होणारे सदस्य	अ) माजी राज्यमंत्री/ विधान परिषदेचे माजी उपसभापती/ विधानसभेचे माजी उपाध्यक्ष आ) विधानमंडळाचे सदस्य.	अ) राज्यमंत्रीपदाचा / विधान परिषदेचे माजी उपसभापती/ विधानसभेचे माजी उपाध्यक्ष पदाचा कालावधी आ) विधान परिषद वा विधानसभेचे सदस्यपदावरील कालावधी	जन्म दिनांक

IV) — राज्यमंत्री

१.	माजी राज्यमंत्री	विधानमंडळ सदस्य अ) विधानमंडळ परिषदेचे सदस्य आ) विधानसभेचे सदस्य.	विधान परिषद वा विधानसभेचे सदस्यपदावरील कालावधी	जन्म दिनांक
२.	प्रथमतः राज्यमंत्री होणारे सदस्य	अ) विधानमंडळ सदस्य आ) विधानमंडळ परिषदेचे सदस्य इ) विधानसभेचे सदस्य.	विधान परिषद वा विधानसभेचे सदस्यपदावरील कालावधी	जन्म दिनांक